

Caput decimumnonum.

Caput decimumnonum habet epinicion, quod tota illa numerosissima piorum corona in cœlum recepta canit maximo concentu ipsi Deo, propter eius iudicia iustissima in meretricem illam magnam Romanam, siue bestiam, & Pseudopropheta, qui cum suis ausi sunt bellum inferre Filio Dei Regi regum, & Domino dominantium. Breuiter etiam fit mentio nuptiarum Agni, & vxoris eius omni diuino ornatu comptissimæ.

Caput vigesimum.

Caput vigesimum breuissimè multa complectitur: summam scilicet quandam eorum omnium, quæ dicta fuere toto libro, in memoriam reuocat (Ecclesiæ Christianæ conditionem in hoc mundo beatam in medijs persecutionum agitationibus propter Christum, beatissimam autem die ipso iudicij, & postea in æternum) & quædam alia addit. Ergo versus tres primi feliciora illa secula Ecclesiæ Christi depingunt cum non esset adhuc profusus extincta Dei veritas, & maneret ministerij Ecclesiastici sacrosancta forma aliqua. Propterea dicitur toto illo tempore victus fuisse Satan: quod comparatè dictum intelligi oportet. Ideo additur, vt non seducat amplius τὰ ἔθνη ipsas Gentes (quas scilicet effrænatissimè omnes varijs erroribus deludebat ante Euāgelij prædicationē) donec cōpleantur mille anni. Et si enim non defuerūt sui singulis Gentium toto illo tempore Ecclesiæ nauis, hæretici quoque turbarunt eas & multorum fidem labefactarunt, persecutorum etiam gladius Christi greges & dispersit & imminuit: non absurdè tamen dicitur victus fuisse toto illo tempore Satan, præ impotenti illa tyrannide, quam vsurpauit per Romanum Papatum, cum extincta Dei veritate, Pastoribus in fures & latrones & lupos mutatis, licentiosissimè exultauit, quasi ruptis, inquam, omnibus vinculis exiit ferocissimus, toto impetu irruit in Ecclesias, & grassatus est pro omni ingenij sui prauitate, & crudelissimè & vaferrimè pietatis aliqua specie artes suas fucans, & sacrorum nominum larua turpitudinem infinitam velans, denique lucem pene omnem sic vertens in tenebras astu incredibili, vt in magna omnes cæcitate lucem sibi videre viderentur. Versus quartus vna eademque periodo comprehendit cruentas omnes persecutiones, quibus subinde variè afflictæ sunt Christi Ecclesia, ipseque Christus in suis membris, præcipuè tamen sub Papatu Romano: quorum omnium animas à se visas dicit Ioannes, migrantes scilicet è corporibus, cum pij illi sententia iudicum securi essent percussi. Vt autem vixit & regnauit cum Christo in his terris per fidem & spem tota Christi Ecclesia (quod & versus quintus confirmabat) sic præsentem regnaturam apud Deum in æternum dicit versus sextus. Versus septimus & octauus paucis attingunt vesaniam Turcarum, & variarum aliarum gentium, per quas, aut apud quas, aliter quàm per Romanum Papatum, vel deformatus est Christianismus manente aliquo eius nomine, vel ipsum etiam nomē crudeliter est extinctum, aut quoquomodo obsoleuit. Versus nonus prosequens, quod habebat finis versus octauus, miro verborum compendio perstringit, quod Ezechiel cap. 38. & 39. prolixè describit. Summa est (vt arbitror, & dictum velim citra cuiusquam aliorum sententiæ præiudicium vllum) Turcam, qui denotatur nominibus Gog & Magog, cum exercitu suo penè innumerabili ex varijs gentibus collecto, coniunctis etiam auxiliariarum copijs non paruis, inuasurum sub finem seculi Iudæos in Christum credentes, & postliminio reuersos in patriam, ibique confidenter (sub Christi scilicet Iesu præsidio, ad cuius fidei cognitionem verissimam, sinceramque & apertam confessionem accedent, & adiungentur, vt est Rom. 11.) & securè habitâtes: inuasurum, inquam, Christi Ecclesias ex Gentibus & Iudæis sanctissimo consensu collectas: sed deletū iri totum Dei excelsa manu iustissimi iudicis, propitij & misericordis erga suū Israël, ideòq; potētissimè eū vindicatis, atq; liberatis. Versus decimus, diabolo, Bestiæ & Pseudoprophetæ, omnibusq; in vniuersū Ecclesiarū Christi peruicacibus aduersarijs ignē æternū, & cruciatus nunquā finiedos, tū demū fore pronūtiat. Ideòq; reliqui quinque versus repræsentāt summū iudicē in throno sedentē totamque iudicij rationem breuiter perstringunt.

Pars tertia, & vltima totius libri Apocalypseos.

Caput 21. & 22. tota versantur in descriptione cōsummatissimæ illius felicitatis piorū habitantiū in cœlis post consummationē seculi huius. Propterea Ecclesia spōsa, vxorque Agni, depingitur sub nomine sanctæ vrbis Ierusalē cœlestis, cuius dimēsiones omnes, murus, portæ, fundamēta, structuraq; tota mirifica varietate & opulētia delineatur, cū omnis suauitatis, & beatitatis perfectione, & infinitate in luce admirabili. Hęc est duorū capitū summa, nisi quòd sexdecim postremi vers. variè rursus, vt initiū totius libri, prophetiæ huius fidē certissimā, autoritatē omni exceptione maiore, vtilitatē, necessitatēq; asserūt, & commēdant. Nā & Angelus Ioāni id ipsū etiā atq; etiā cōfirmat: & Ioānes testatur hęc à se indubiè audita visaq; omnia: & Dominus ipse Iesus tū diuina subscriptione sua, tū horrenda cōminatione in sacrilegos sanctissimarū harū prædictionū temeratores, rata omnia facit.